

Besluit

Gewijzigd x-factorbesluit GTS 2022-2026

Ons kenmerk : ACM/UIT/611868
Zaaknummer : ACM/23/187039
Datum : 11 maart 2024

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot vaststelling van de doelmatigheidskorting in de zin van artikel 82, vierde lid, van de Gaswet voor de taken zoals bedoeld in de artikelen 10 en 10a, eerste lid, onderdeel b, c, en e, van de Gaswet voor de periode 2022 - 2026 voor Gasunie Transport Services B.V.

1. Inleiding en leeswijzer

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) uitvoering aan artikel 82, vierde lid, van de Gaswet. Op grond hiervan stelt de ACM voor Gasunie Transport Services B.V. (hierna: GTS) een doelmatigheidskorting vast ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor). De x-factor die met dit besluit wordt vastgesteld is van toepassing op de tarieven die GTS in rekening brengt ter uitvoering van de taken zoals bedoeld in de artikelen 10 en 10a, eerste lid, onderdeel b, c, en e, van de Gaswet.
2. Dit besluit geldt voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.
- 2a. De ACM heeft de x-factor voor GTS in de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 vastgesteld bij besluit van 28 januari 2021.¹ Vanwege een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) van 4 juli 2023² (hierna: de uitspraak van het CBb) heeft de ACM het Methodebesluit GTS 2022-2026 gewijzigd.³ De wijziging van de methode leidt tevens tot een wijziging van de x-factor. Op grond van artikel 81a, derde lid, van de Gaswet, is de ACM verplicht om het x-factorbesluit te wijzigen indien een methodebesluit bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd. Hierbij dient de ACM de in de uitspraak gecorrigeerde methode in acht te nemen. Om deze reden stelt de ACM dit gewijzigde x-factor besluit vast, ter vervanging van het besluit van 28 januari 2021. Voor de leesbaarheid zijn de gewijzigde randnummers ten opzichte van het besluit van 16 september 2021 geel gemarkeerd.
3. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstuk 2 bevat de procedure van totstandkoming van dit besluit. In hoofdstuk 3 is het wettelijk kader van dit besluit beschreven. In hoofdstuk 4 stelt de ACM de begininkomsten vast. In hoofdstuk 5 staat het dictum verwoord.
4. De ACM heeft één bijlage toegevoegd aan het besluit. Dit is de parameterbijlage. Deze bijlage is onderdeel van onderhavig besluit. De ACM verwijst naar de internetpagina www.acm.nl, voor de volledige berekeningswijze van de x-factor.

2. Procedure van totstandkoming van dit besluit

5. Voorafgaand aan dit besluit heeft de ACM, bij besluit van 28 januari 2021 met kenmerk ACM/UIT/547588, de methode van regulering vastgesteld, als bedoeld in artikel 82, tweede lid, van de Gaswet. Op 14 december 2023 heeft de ACM de methode gewijzigd naar aanleiding van de uitspraak van het CBb. In het gewijzigde besluit heeft de ACM vastgesteld dat zij:
 - De statische efficiëntieparameter (de θ) op 1 bepaalt;
 - Ten behoeve van de vaststelling van de WACC de parameter risicovrije rente bepaalt aan de hand van staatsobligaties met een looptijd van twintig jaar en bepaalt dat de risicovrije rente minimaal 0,5% bedraagt.

De in dit besluit opgenomen x-factor is met toepassing van deze gewijzigde methode berekend (hierna: methodebesluit).

¹ Besluit van 28 januari 2021 met kenmerk ACM/UIT/547904.

² ECLI:NL:CBB:2023:316.

³ Besluit van 14 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/600689.

6. Ingevolge artikel 82, vierde lid, van de Gaswet, stelt de ACM een x-factor vast na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties.
7. De ACM heeft invulling gegeven aan deze wettelijke verplichting door middel van overleg met een klankbordgroep. Het overleg met de klankbordgroep had een informierend en consulterend karakter ten behoeve van de methodebesluiten voor GTS, TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) en de regionale netbeheerders (hierna: RNB's). Voor de klankbordgroep heeft de ACM GTS, TenneT, de RNB's, Netbeheer Nederland en organisaties die op de elektriciteit- en gasmarkt de belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke klein- en grootverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen (hierna: representatieve organisaties) uitgenodigd.
8. Vertegenwoordigers van 24 organisaties hebben zich aangemeld voor en zitting genomen in de klankbordgroep.⁴ Ter voorbereiding op het ontwerpmethodebesluit hebben er in totaal zestien bijeenkomsten plaatsgevonden, waarvan de eerste plaatsvond op 28 oktober 2019 gevolgd door bijeenkomsten op 11 november 2019, 14 november 2019, 3 februari 2020, 2 maart 2020, 30 maart 2020, 9 april 2020, 16 april 2020, 20 april 2020, 23 april 2020, 14 mei 2020, 25 mei 2020, 5 juni 2020, 8 juni 2020, 15 juni 2020 en 22 juni 2020. De ACM heeft de vergaderstukken (inclusief de verslagen) van deze overleggen gepubliceerd op de internetpagina van de ACM, www.acm.nl/REG2022. Naar aanleiding van de wijzigingen in het methodebesluit, wegens de uitspraak van het CBb, heeft de ACM op 31 oktober 2023 een klankbordgroep georganiseerd voor het gewijzigd methodebesluit. Voor deze klankbordgroep hebben in totaal vertegenwoordigers van 14 organisaties zich aangemeld en zitting genomen.⁵ De ACM heeft de vergaderstukken (inclusief het verslag) van dit overleg gepubliceerd op de internetpagina van de ACM, www.acm.nl. De ACM heeft de feiten en belangen die bij de bovenstaande bijeenkomsten naar voren zijn gebracht, meegewogen in haar besluitvorming.

3. Wettelijk kader

9. De wetgever heeft de ACM belast met de taak een reguleringssystematiek vast te stellen met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke taken van GTS als bedoeld in de artikelen 10 en 10a, eerste lid, onderdeel b, c, en e van de Gaswet, wordt bevorderd. Jaarlijks stelt de ACM tarieven vast die GTS in rekening mag brengen voor de uitvoering van genoemde taken. De ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze tarieven samenhangen met het onderhavige besluit en met de methode tot vaststelling van de x-factor voor GTS. De ACM hecht hier aan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van de ACM, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.
10. De ACM stelt op grond van artikel 82, eerste en tweede lid, de methode van regulering vast voor de taken van GTS genoemd in de artikelen 10 en 10a, eerste lid, onderdeel b, c, en e van de Gaswet:

⁴ De klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de Consumentenbond, Coteq Netbeheer B.V., European Federation of Energy Traders (EFET), Enduris B.V., Enexis B.V., EnergieSamen, Gasunie Transport Services N.V., Gazprom Energy, Liander N.V., de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), Netbeheer Nederland, N.V., Rendo (Regionaal Nutsbedrijf voor Zuid Drenthe en Noord Overijssel), Ondernemersorganisatie Glastuinbouw LTO-Noord/Glaskracht (OGLNG), Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie (NOGEPAN, nu Element NL), Stedin B.V., TenneT TSO B.V., Vereniging Eigen Huis, Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW), Vereniging Energie-Nederland, Vereniging Gasopslag Nederland, Vereniging FME, Vereniging Nederlandse Wind Energie Associatie, Westland Infra Netbeheer B.V. en Zebra Gasnetwerk B.V.

⁵ Coteq, EFET, Element NL, Energie-Nederland, Enexis, GTS, Gazprom Energy, Liander, Netbeheer Nederland, RENDO, Stedin, TenneT, VEMW, Vereniging Gasopslag Nederland.

“1. In afwijking van artikel 80 worden de tarieven ter uitvoering van de taken door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, genoemd in de artikelen 1i, 10, 10a, eerste lid, onderdeel b, c en e, 10b en 10i, alsmede de tarieven voor de transport ondersteunende diensten vastgesteld overeenkomstig dit artikel.

2. Voor de taken van de netbeheerder van het gastransportnet, bedoeld in het eerste lid, met uitzondering van de taken genoemd in de artikelen 1i en 10b, stelt de Autoriteit Consument en Markt de methode van regulering vast, voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar, na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de gasmarkt, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen.”

11. Vervolgens past de ACM de vastgestelde methode van regulering toe om onder meer de hoogte van de x-factor voor GTS vast te stellen. De x-factor geeft invulling aan de doelmatigheidsverbetering die GTS kan behalen. De ACM stelt op grond van artikel 82, vierde lid, van de Gaswet de x-factor vast:

“De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties een doelmatigheidskorting vast. Dit besluit geldt voor dezelfde periode als het besluit op grond van het tweede lid. De doelmatigheidskorting heeft tot doel om een doelmatige bedrijfsvoering te bevorderen. De Autoriteit Consument en Markt kan een beleidsregel vaststellen betreffende de beoordeling van de doelmatigheid van de kosten van de taak, bedoeld in artikel 10a, eerste lid, onderdeel c.”

12. Ingevolge artikel 82, derde lid, van de Gaswet zendt GTS jaarlijks aan de ACM een voorstel voor de tarieven voor de uitvoering van de taken genoemd in de artikelen 10 en 10a van de Gaswet:

“De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zendt jaarlijks voor 1 september aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven voor uitvoering van de taken genoemd in de artikelen 1i, 10, 10a, 10b en 10b10i, met inachtneming van de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g, de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e, of 54a, derde lid, voor zover deze kosten doelmatig zijn, de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 1i, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82a in rekening zijn gebracht via een tarief, en de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 10b, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82b in rekening zijn gebracht via een tarief.

13. Vervolgens stelt de ACM de tarieven jaarlijks vast en legt deze neer in een tarievenbesluit. Een tarievenbesluit bevat derhalve de tarieven die gebruikers van het landelijk gastransportnet moeten betalen voor de uitvoering van de taken van GTS. De wettelijke grondslag voor de vaststelling van de tarieven door de ACM is gelegen in artikel 82, vijfde lid, van de Gaswet:

“De Autoriteit Consument en Markt stelt jaarlijks de tarieven vast die kunnen verschillen voor de onderscheiden tariefdragers. Bij het vaststellen van de tarieven betreft de Autoriteit Consument en Markt, in afwijking van het tweede en vierde lid, de geschatte kosten voor de uitvoering van wettelijke taken waarmee bij de vaststelling van een besluit als bedoeld in het tweede lid, geen rekening is gehouden, voor zover deze kosten doelmatig zijn.”

4. Begininkomsten

14. In het methodebesluit heeft de ACM vastgelegd dat zij de begininkomsten van GTS bepaalt op het efficiënte kostenniveau in 2021, waarbij het efficiënte kostenniveau zodanig is dat GTS opgeteld over de reguleringsperiode haar verwachte efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement terugverdiend.⁶
15. Uit het x-factor model en uit bijlage 1 volgt dat het efficiënte kostenniveau 2021 van GTS gelijk is aan euro 1.007.936.349. Op basis hiervan stelt de ACM de begininkomsten van GTS vast op de hoogte van het hiervoor genoemde bedrag.

⁶ Zie paragraaf 7.1.2 van het methodebesluit GTS 2022-2026 met kenmerk ACM/UIT/547588.

5. Dictum

16. De ACM stelt de begininkomsten van GTS gelijk aan het efficiënte kostenniveau 2021. De totale begininkomsten van GTS zijn gelijk aan euro 1.007.936.349. Dit betreft de opsomming van de begininkomsten per taak zoals terug te vinden is in bijlage 1 van dit besluit.
17. De ACM stelt de doelmatigheidskorting als bedoeld in artikel 82, vierde lid, van de Gaswet voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026 voor GTS vast op 3,18%.
18. De onderliggende cijfers waarop de begininkomsten en de x-factor gebaseerd is, zijn zowel terug te vinden in bijlage 1 als in het x-factormodel, dat de ACM op haar website zal publiceren.
19. Dit besluit treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2022. Het x-factorbesluit van 28 januari 2021 komt hierbij te vervallen.

Den Haag,
Datum: 11 maart 2024

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

Autoriteit Consument en Markt,
voor deze

w.g.
drs. J. de Maa
Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.